

NORGES HØYESTERETT

Den 24. desember 2021 ble det av Høyesteretts ankeutvalg med dommerne Matheson, Noer og Steinsvik i

HR-2021-2599-U, (sak nr. 21-163109STR-HRET), straffesak, anke over dom:

A (advokat Thomas Randby)

mot

Påtalemyndigheten

truffet slik

B E S L U T N I N G :

- (1) A, født 22. februar 1982, har anket Agder lagmannsretts dom av 1. september 2021 i sak nr. 20-142714AST-ALAG. Anken over straffedommen gjelder lagmannsrettens saksbehandling, lovanvendelse og straffutmåling. I tillegg er det bedt om ny behandling av erstatningskravene.
- (2) Forsvarers sentrale anførsel for Høyesterett knytter seg til at lagmannsretten under ankeforhandlingen avviste forsvarers krav om omgjøring av lagmannsrettens tidligere delvise ankenektelse i saken, der bevisanken for to av tiltalepostene var nektet fremmet etter straffeprosessloven § 321 andre ledd. Noen dager før ankeforhandlingen hadde forsvarer mottatt en dialogutskrift og en «vasket» lydfil av et lydopptak som tidligere hadde ligget uvasket i saken. Forsvarer anså dette som et nytt bevis som var egnet til å svekke troverdigheten til fornærmede under tiltalepostene som var nektet fremmet, og ba på den bakgrunn den dømmende rett om å omgjøre ankenektelsen.
- (3) Lagmannsretten, satt med to fagdommere og fem meddommere i henhold til straffeprosessloven § 332, avviste omgjøringskravet under henvisning til at den dømmende rett ikke hadde kompetanse til å behandle begjæringen.
- (4) Agder lagmannsrett avsa dom i saken 1. september 2021, og anken gjelder denne dommen. *Forsvarer* gjør gjeldende at det var en saksbehandlingsfeil at lagmannsretten ikke behandlet forsvarers krav om omgjøring, og det er lagt ned påstand om at lagmannsrettens dom oppheves.
- (5) *Høyesteretts ankeutvalg* viser til at anke til Høyesterett ikke kan fremmes uten samtykke fra ankeutvalget. Utvalget kan bare gi samtykke når anken gjelder spørsmål som har betydning utenfor den foreliggende saken, eller det av andre grunner er særlig viktig å få saken prøvd i Høyesterett, jf. straffeprosessloven § 323 første ledd første og andre punktum.

- (6) Anken retter seg blant annet mot at lagmannsretten avviste forsvarers krav om omgjøring av ankenektelsen for noen tiltaleposters del. Kravet om omgjøring var satt fram for lagmannsretten som meddomsrett i forbindelse med ankeforhandlingen i saken.
- (7) Høyesteretts ankeutvalg kan ikke se at det var feil av lagmannsretten å avvise domfeltes krav om omgjøring av ankenektelsen i dette tilfellet.
- (8) Lagmannsretten hadde tidligere nektet å fremme anken over skyldspørsmålet for post I og IX da lagmannsretten, bestående av tre fagdommere, fant det «klart at anken ikke vil føre frem», jf. straffeprosessloven § 321 andre ledd. Anken ble imidlertid henvist til behandling for andre straffbare forhold, blant annet post II og III i tiltalen. Straffesaken var dermed ikke rettskraftig avgjort, heller ikke for de postene som var nektet fremmet, jf. HR-2021-1260-U avsnitt 14.
- (9) Det følger av straffeprosessloven § 321 tredje ledd at lagmannsrettens ankenektelser kan omgjøres til gunst for siktede «når særlige grunner foreligger». Slike avgjørelser skal treffes av lagmannsretten med tre fagdommere – lagmannsrettens ‘ankeutvalg’ – jf. straffeprosessloven § 53 andre ledd og domstolloven § 12. Silingsavgjørelsen treffes etter skriftlig behandling der lagmannsretten har tilgang til alle dokumentene i straffesaken.
- (10) Etter ankeutvalgets syn må det tas utgangspunkt i at lagmannsrettens henvisningsbeslutning danner rammen for det lagmannsretten skal behandle under ankeforhandlingen. For saker som omfatter bevisbedømmelsen under skyldspørsmålet fremgår følgende av straffeprosessloven § 331 første ledd:
- «Skal ankeforhandling ved lagmannsrett omfatte bevisbedømmelsen under skyldspørsmålet, foretas en fullstendig ny behandling av saken så langt den er henvist.»
- (11) Domfeltes anke over tiltalens post I og IX var ikke henvist til ankeforhandling. Forhold som ikke er henvist skal ikke behandles under ankeforhandlingen. Dette følger av straffeprosesslovens system med siling av ankesaker etter § 321. Hvorvidt det må gjøres unntak i særlige tilfeller, for eksempel der den dømmende rett blir klar over at det er en så nær indre sammenheng mellom henviste og ikke-henviste tiltaleposter at kravet til forsvarlig saksbehandling tilsier at alle tiltalepostene må behandles, gir saken ikke grunn til å gå nærmere inn på.
- (12) Ankeutvalget finner en viss støtte for sitt syn i Rt-1994-1564. Høyesterett uttalte seg her om adgangen til å kreve at Høyesterett i avdeling behandlet en ankegrunn som var nektet fremmet:
- «Etter min mening har Høyesterett i det foreliggende tilfelle ikke anledning til å prøve saksbehandlingsanken. Det ligger i den avsilingsordning som er etablert i straffeprosessloven § 349 at utvalgets nektelse av å fremme anken generelt er endelig. Kjæremålsutvalget har anledning til å omgjøre sin beslutning til gunst for domfelte, men det er åpenbart at domfelte ikke kan bringe en fortsatt nektelse inn for Høyesterett i avdeling.»
- (13) Høyesterett kom altså til at domfelte ikke kunne kreve at Høyesterett i avdeling behandlet en *ankegrunn* som var nektet fremmet av ankeutvalget. Dette utgangspunktet er med enkelte variasjoner opprettholdt i senere praksis, se for eksempel Rt-2000-15 s. 18–19, Rt-2003-179 avsnitt 6, Rt-2011-514 avsnitt 27–28 og HR-2019-2087-A avsnitt 12–17. Etter utvalgets syn

må dette gjelde tilsvarende når en anke over et straffbart forhold er nektet fremmet, slik som her.

- (14) Ankende part har vist til ankeutvalgets avgjørelse i HR-2021-1260-U avsnitt 14, der ankeutvalget uttaler:
- «Så lenge lagmannsretten ikke har avsagt dom i saken, kan den behandle en begjæring om omgjøring, jf. Rt-2013-1458 avsnitt 25.»
- (15) Uttalelsen knytter seg til straffeprosessloven § 321 tredje ledd, og gjelder den generelle adgangen til å omgjøre avgjørelser om å nekte å fremme deler av en anke. Utvalget uttaler seg imidlertid ikke om kompetansefordelingen mellom lagmannsrettens 'ankeutvalg' og den dømmende rett satt som meddomsrett.
- (16) Etter ankeutvalgets syn var det korrekt av lagmannsretten å avvise kravet om omgjøring av ankenektelsen for de to postenes del, når kravet ble fremsatt for den dømmende rett under ankeforhandlingen. Krav om omgjøring av en slik ankenektelse må settes frem skriftlig for lagmannsretten og behandles av tre fagdommere med tilgang til sakens dokumenter, slik ordningen etter § 321 tredje ledd er. En annen løsning vil bryte med straffeprosesslovens system.
- (17) Etter dette finner ankeutvalget enstemmig at det ikke er tilstrekkelig grunn til at anken – verken på dette punktet eller for øvrig – fremmes for Høyesterett, jf. § 323 første ledd andre punktum.

SLUTNING:

Anken tillates ikke fremmet.

Ragnhild Noer
(sign.)

Wilhelm Matheson
(sign.)

Kine Steinsvik
(sign.)